

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

Кафедра конституційного і міжнародного права факультету № 4

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

до семінарських занять з навчальної дисципліни

**«Актуальні проблеми захисту та дотримання прав
людини в правоохоронній діяльності»**

**обов'язкових компонент освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

галузь знань 26 «Цивільна безпека»

спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 4
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС (протокол від 10.08.2023 № 15).

Розробник: викладач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС, ст. лейтенант поліції Мальцев В. В.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д.ю.н., професор Сироїд Т. Л.
2. Доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент Лазарєв В. В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

1.1. Денна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	Семестр № 1						
Тема № 1: Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.	9	2	2	-	-	5	Тематична контрольна робота
Тема № 2: Інституційний механізм дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України.	9	-	2	-	-	7	
Тема № 3: Міжнародно-правові стандарти прав людини у правоохоронній діяльності.	9	2	2	-	-	5	
Тема № 4: Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими.	9	-	2	-	-	7	
Тема № 5: Особливості захисту прав дітей та жінок у правоохоронній діяльності.	8	1	2	-	-	5	
Тема № 6: Особливості захисту прав людей з обмеженими можливостями у правоохоронній діяльності.	8	1	2	-	-	5	
Тема № 7: Особливості захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності.	9	-	2	-	-	7	
Тема № 8: Особливості захисту прав людини під час мирних зібрань.	9	-	2	-	-	7	
Тема № 9: Поліція як суб'єкт захисту прав людини у деокупованих регіонах України та територіях, де ведуться (велися) бойові дії.	10	2	2	-	-	6	

Тема № 10: Захист та дотримання прав поліцейських під час виконання ними службових обов'язків.	10	2	2	-	-	6	
Всього	90	10	20	-	-	60	ПК

1.2. Заочна форма навчання

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	Семестр № 1						
Тема № 1: Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності.	9	-	-	-	-	9	Тематична контрольна робота
Тема № 2: Інституційний механізм дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України.	9	-	-	-	-	9	
Тема № 3: Міжнародно-правові стандарти прав людини у правоохоронній діяльності.	9	2	-	-	-	7	
Тема № 4: Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими.	9	-	2	-	-	7	
Тема № 5: Особливості захисту прав дітей та жінок у правоохоронній діяльності.	8	-		-	-	8	
Тема № 6: Особливості захисту прав людей з обмеженими можливостями у правоохоронній діяльності.	8	-	-	-	-	8	
Тема № 7: Особливості захисту прав представників національних меншин, іноземців та апатридів у правоохоронній діяльності.	9	-	-	-	-	9	
Тема № 8: Особливості захисту прав людини під час масових заходів.	9	-	2	-	-	7	
Тема № 9: Поліція як суб'єкт захисту прав людини у деокупованих регіонах України та територіях, де ведуться (велися) бойові дії.	10	2	-	-	-	8	

Тема № 10: Захист та дотримання прав поліцейських під час виконання ними службових обов'язків.	10	2	-	-	-	8	
Всього	90	6	4	-	-	80	залік

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1: Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності

Семінарське заняття № 1: Права людини як специфічний об'єкт правоохоронної діяльності

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про права і свободи людини та громадянина, їх юридичну природу, класифікація прав людини за періодами їх виникнення, сферою існування та можливістю обмеження.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття прав і свобод людини та громадянина.
2. Класифікація прав і свобод людини за періодами їх виникнення.
3. Класифікація прав людини за сферою їх існування.
4. Класифікація прав за можливістю обмеження, відмінність обмеження прав людини від їх порушення.

Методичні вказівки

Розкриваючи перше питання, слухачі повинні дати визначення прав і свобод людини та громадянина, а також аргументовано пояснити різницю між ними. Необхідно назвати основні ознаки прав людини та прав громадянина, розкрити їх юридичну природу, навести основні концепції прав людини, а також означити місце та роль прав людини та громадянина у сучасному правовому середовищі.

При відповіді на друге питання необхідно класифікувати прав людини, виходячи з періодизації їх виникнення, при цьому виокремити основні етапи появи та розвитку чотирьох поколінь прав людини, вказавши історичні передумови їх формування.

Відповідь на третє питання має складатись з характеристики прав людини за сферою їх існування. Варто вказати за якими ознаками вони розділяються на відповідні групи, та відповідно вказати до якої групи які види прав відносяться.

Відповідь на четверте питання передбачає характеристику та класифікацію прав відповідно до можливості їх обмеження (відносні та абсолютні). Крім того, необхідно пояснити відмінність законного обмеження та порушення прав людини.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Юридична природа прав людини.
2. Історичний огляд становлення прав людини.
3. Характеристика особистих (громадянських) прав людини.
4. Характеристика політичних прав людини та громадянина.

Теми рефератів:

1. Перспективи розвитку та розширення об'єму прав людини, четверте покоління прав людини.
2. Характеристика соціальних та економічних прав людини, їх роль у житті держави та суспільства.
3. Порухення прав людини у сучасному світі: причини та наслідки.
4. Закріплення прав і свобод людини та громадянина у законодавстві України.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
5. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийн. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
9. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української

РСП № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

10. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230

11. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1968 (2014) «Про боротьбу з расизмом в поліції». URL: [https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/\[Russian_documents\]/\[2014\]/Jan2014/Res1968_rus.asp](https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/[Russian_documents]/[2014]/Jan2014/Res1968_rus.asp)

12. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/>.

13. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

14. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

15. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

16. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naia.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

2. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

3. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

Тема № 2: Інституційний механізм дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України

Семінарське заняття № 2: Інституційний механізм дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України

Навчальна мета заняття: формування комплексного наукового уявлення про механізми забезпечення прав людини в Україні, та роль Національної поліції України у цьому процесі.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та особливості механізму забезпечення прав людини в Україні.
2. Система правоохоронних органів України.
3. Національна поліція України як основа національного механізму захисту прав людини в Україні.
4. Статус Управління дотримання прав людини Національної поліції України.

Методичні вказівки

Під час розгляду першого питання варто розкрити зміст поняття механізму забезпечення прав людини та навести особливості його реалізації на території України.

При відповіді на друге питання необхідно охарактеризувати систему правоохоронних органів України, назвати основні їх завдання, повноваження та функції. Доцільно звернути увагу на порядок та особливості взаємодії цих органів у процесі захисту прав та свобод людини.

Третє питання плану передбачає визначення ролі та функцій Національної поліції України як складової системи правоохоронних органів України. Необхідно назвати основні види правозахисної діяльності поліції, розкрити способи захисту прав людини з боку поліції та визначити співпрацю з іншими правоохоронними органами.

Відповідь на четверте питання передбачає розкриття змісту функціонування Управління дотримання прав людини Національної поліції України. Варто означити основні напрями діяльності зазначеного підрозділу, його обов'язки та повноваження, а також роль у системі захисту прав людини.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Зовнішній механізм дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України.
2. Внутрішній механізм дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України.
3. Складові інституційного механізму дотримання прав людини у діяльності Національної поліції України.

Теми рефератів:

1. Роль та місце Національної поліції України в системі правоохоронних органів України.
2. Принцип дотримання прав і свобод людини як основа діяльності Національної поліції України.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.
3. Конвенція про захист заробітної плати від 8 черв. 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146#Text.
4. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
9. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/>.
10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
11. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>
12. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.
13. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусяк, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

14. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

Додаткова:

1. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiaiu.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

2. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

Тема № 3: Міжнародно-правові стандарти забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності

Семінарське заняття № 3: Міжнародно-правові стандарти забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності

Навчальна мета: з'ясувати поняття і зміст міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини та правоохоронній діяльності, їх види та закріплення у національному законодавстві. Охарактеризувати основні міжнародно-правові акти щодо забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та зміст міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини та правоохоронної діяльності.
2. Види міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини, їх відображення у національному законодавстві.
3. Загальна характеристика основних міжнародно-правових актів щодо забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.
4. Дотримання міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини правоохоронними органами України.

Методичні вказівки

При відповіді на перше питання необхідно дати визначення міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини зазначивши, що вони є результатом тривалої роботи значної кількості держав щодо створення узгоджених позицій у сфері прав людини. Далі необхідно розкрити їх зміст, при цьому варто акцентувати увагу на тому, що зазначені стандарти закріплюють на загальнолюдському рівні статус особистості і встановлюють перелік основоположних прав і свобод.

Відповідь на друге питання має містити в собі перелік основних видів міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини. Тут варто дати пояснення щодо їх видів та критеріїв розділу, розкривши зміст кожного виду, вказати яким чином вони знаходять своє відображення у національному законодавстві. При цьому слід навести конкретні приклади з чинного законодавства, пояснивши та розкривши процедуру імплементації таких стандартів в національне законодавство держави.

Розкриваючи третє питання треба дати загальну характеристику основних міжнародно-правових актів у сфері забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності, обов'язково вказавши коректну назву кожного акту, дату його прийняття та органи, якими вони ухвалені, описати зміст кожного зазначеного документу.

Відповідаючи на останнє питання доцільно пояснити важливість дотримання міжнародних стандартів у галузі прав людини правоохоронним органам держави та недержавним правозахисним організаціям, особливо в процесі виконання своєї основної функції. Варто провести власний аналіз та навести конкретні приклади застосування таких стандартів в діяльності правоохоронних органів та підрозділів Національної поліції України.

Питання цільових виступів магістрів:

1. «Людський вимір» правоохоронної діяльності.
2. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1979 р.).
3. Керівні принципи ефективного здійснення Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1989 р.).
4. Декларація ПАРЕ про поліцію (1979 р.).

Теми для рефератів:

1. Імплементація міжнародно-правових стандартів прав людини в національне законодавство України
2. Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою (1985 р.).
3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (1984 р.).

Література

Основна:

1. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.
2. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230.
8. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1968 (2014) «Про боротьбу з расизмом в поліції». URL: [https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/\[Russian_documents\]/\[2014\]/Jan2014/Res1968_rus.asp](https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/[Russian_documents]/[2014]/Jan2014/Res1968_rus.asp).
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
10. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.
11. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URI: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>
12. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.
13. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Бараннік Р. В. Принципи міжнародного співробітництва та міжнародної правової допомоги під час кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 2. С. 11-18.
2. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiu.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>
3. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>

4. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

5. Філіпська Н. О. Роль правоохоронних органів у розбудові інклюзивного суспільства: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. № 45, 2020. С. 161-165. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/36.pdf>

6. Чорна С. З. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у процесі реалізації правозахисної функції судової влади в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 2. С. 20-24. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/2/6.pdf>.

Тема № 4: Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими

Семінарське заняття № 4: Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими

Навчальна мета заняття: надати характеристику європейського механізму захисту прав людини та Європейського суду з прав людини як основних елементів європейського механізму захисту прав людини. Описати практику Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими. Вказати типові порушення з боку поліцейських прав людини, що захищені положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та сутність європейського механізму захисту прав людини.
2. Європейський суд з прав людини як основний елемент європейського механізму захисту прав людини.
3. Загальна характеристика та особливості Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
4. Виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини.

Методичні вказівки

Відповідь на перше питання варто розпочати з розкриття поняття Європейського механізму захисту прав людини. Далі слід розкрити його сутність, вказати ознаки, особливості його функціонування, основні складові елементи цього механізму та напрями діяльності кожного з них.

Відповідаючи на друге питання, доцільно спочатку охарактеризувати Європейського суду з прав людини як один з найпотужніших регіональних механізмів захисту прав і свобод людини. Далі варто означити компетенцію та особливості діяльності цього органу, окрему увагу приділивши визначенню категорій осіб, які можуть звертатись до нього. Доцільно зазначити умови та

вимоги щодо подання позову, включаючи мову позову, підстави для відхилення позову тощо.

Відповідь на третє питання доцільно розпочати з короткого екскурсу в історію та передумови прийняття Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Слід назвати дату, передумови та мету створення та ухвалення цього документу. Далі варто розкрити зміст Конвенції, зупинившись на сферах життя людини, які нею регулюються, охарактеризувати її значення та вплив на стан захисту прав людини на території Континентальної Європи.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Практика Європейського суду з прав людини щодо дотримання прав людини поліцейськими.
2. Типові порушення з боку поліцейських прав людини, що захищені положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
3. Історія створення Європейського суду з прав людини та його вплив на розвиток правозахисної діяльності країн Континентальної Європи.

Теми рефератів:

1. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на процес удосконалення роботи правоохоронних органів України.
2. Імплементация Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в національне законодавство України.
3. Вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод на діяльність правозахисних та правоохоронних органів України.

Література

Основна:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
3. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.
4. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В.О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.
5. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії*

внутрішніх справ. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiu.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

2. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

Тема № 5: Особливості захисту прав дітей та жінок у правоохоронній діяльності

Семінарське заняття № 5: Особливості захисту прав дітей та жінок у правоохоронній діяльності

Навчальна мета заняття: розкрити особливості правового статусу дітей та жінок у сучасному світі, а також з'ясувати особливості поведінки поліцейських з цими категоріями осіб.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика правового статусу дітей (неповнолітніх) та жінок.
2. Особливості поведінки поліцейських з дітьми й жінками.
3. Типові порушення поліцейськими прав дітей і жінок.
4. Дотримання принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності.

Методичні вказівки

Відповідь на перше питання варто розпочати з розкриття поняття правовий статус особи, далі навести поняття правовий статус дитини (неповнолітнього) та правовий статус жінки, необхідно пояснити з яких причин правовий статус зазначених категорій осіб відокремлюється від умовного стандартного правового статусу, та у яких саме моментах ця відмінність проявляється. Необхідно перелічити основні елементи правового статусу дитини, особливу увагу звернувши на гарантії прав дитини, водночас варто зауважити, що правовий їх статус носить комплексний характер, та може розглядатись як у конституційному аспекті, так і в цивільно-правовому, адміністративно-правовому, кримінально-правовому, та ін. За аналогічною схемою варто розглянути і правовий статус жінок.

Відповідаючи на друге питання необхідно пояснити які саме особливості призводять до необхідності особливого поведінки та ставлення представників органів поліції з жінками та дітьми. Далі варто розкрити, що саме розуміється під «особливостями поведінки», яким чином та в яких ситуаціях поведінка поліцейського з дитиною буде відрізнятись від поведінки поліцейського з повнолітніми. Також слід розкрити особливості поведінки поліцейського з жінками залежно від ситуацій та яким чином це може мати місце.

У відповіді на третє питання треба окреслити коло тих прав дітей та жінок, випадки порушення яких є типовими в роботі поліції, пояснити чому

саме ці права найчастіше потрапляють в зону ризику, та які недоліки в роботі поліції призводять до цього. Також варто вказати можливі шляхи вирішення цієї проблеми, та вдосконалення роботи поліції з зазначеними групами населення.

Відповідь на останнє питання має розкривати поняття гендерної рівності та процесу реалізації цього принципу в діяльності Національної поліції України. Необхідно навести приклади, за яких умов в роботі поліцейського може виникнути ситуація, яка вимагає від останнього здатність проявити гендерно чутливий підхід, не зважаючи на існуючі гендерні стереотипи та особисті вподобання. Також варто зазначити, які зі сфер службової діяльності поліції мають найбільший ризик проявів порушення принципу гендерної рівності. Особливу увагу варто приділити дотриманню цього принципу при просуванні поліцейських по службі, адже дуже важливо, щоб при цьому враховувались саме об'єктивні досягнення та досвід поліцейського, а не його стать. Також слід акцентувати увагу на дотриманні зазначеного принципу при розподілі робочого навантаження, призначенні поліцейських на службу під час масових заходів та інші види служби, а також на неупереджений підхід до різних видів заохочень.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Вразливі категорії громадян.
2. Статус дітей (неповнолітніх).
3. Статус жінок.
4. Реалізація політики гендерної рівності в роботі поліції.

Теми рефератів:

1. Додаткові гарантії прав дітей і жінок.
2. Особливості правового статусу жінок-поліцейських.
3. Материнство і служба в поліції.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.
3. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>.
4. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

6. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

8. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

11. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230.

12. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

13. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

14. Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лют. 2016 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.

15. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

16. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.

17. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: Розпорядження КМУ від 5 квіт. 2017 р. № 229-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2017-%D1%80#Text>.

Додаткова:

1. Орлова О. О. Катування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

2. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.

Тема № 6: Особливості захисту прав людей з обмеженими можливостями у правоохоронній діяльності

Семінарське заняття № 6: Особливості захисту прав людей з обмеженими можливостями у правоохоронній діяльності

Навчальна мета: дати загальну характеристику правового статусу людей з обмеженими можливостями, навести перелік категорій людей з обмеженими можливостями, пояснити їх відмінності та вплив на спосіб спілкування з боку поліцейського.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та загальна характеристика правового статусу людей з обмеженими можливостями.
2. Основні правила етичної поведінки поліцейського з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями.
3. Типові порушення прав людей з обмеженими можливостями з боку правоохоронних органів.
4. Профілактика та недопущення порушень правоохоронними органами прав людей з обмеженими можливостями.

Методичні вказівки

Відповідаючи на перше питання необхідно розкрити поняття «людина з обмеженими можливостями», «людина з інвалідністю». Треба зауважити, що така особа володіє всією повнотою конституційних прав, свобод і обов'язків (окрім окремих категорій осіб з обмеженими можливостями), незважаючи на ті чи інші певні вади здоров'я, через що у деяких аспектах життя потребує особливої турботи та захисту з боку держави, особливого ставлення з боку органів державної влади. Також слід зазначити зобов'язання держави щодо забезпечення людям з обмеженими можливостями рівного доступу (архітектурного, інформаційного, доступу до державних служб та закладів, судових та правоохоронних органів тощо).

Відповідь на друге питання має містити опис основних правил етичної поведінки поліцейського з різними категоріями осіб, що мають вади фізичного, інтелектуального та/або психічного здоров'я. Варто акцентувати увагу на особливостях спілкування поліцейського з такими людьми. Слід звернути увагу на необхідність ставлення до всіх підкатегорій осіб з обмеженими можливостями з урахуванням дотриманням їх права на повагу до честі та гідності.

Під час відповіді на третє питання необхідно навести перелік найбільш типових випадків порушення поліцейськими прав людей з обмеженими можливостями. Треба зауважити, що порушення прав таких людей може відбуватись як умисно так і по необачності, адже в ході своєї роботи поліцейський може часто забувати про особливості людини, пов'язані з її здоров'ям. Це у свою чергу створює значні перешкоди в реалізації такою людиною свого права на захист. Варто зауважити, що порушення прав даної категорії людей може проявлятись як в активних діях правоохоронця, так і у відсутності доступності та безбар'єрного середовища відділку поліції, незалежно від процесуального статусу такої людини.

Відповідаючи на останнє питання варто розвинути зміст попереднього питання та розкрити шляхи вирішення проблем, пов'язаних з порушенням прав людей з обмеженими можливостями в ході діяльності поліції. Тут варто перелічити можливі шляхи удосконалення сервісу поліції, вказати які саме аспекти її діяльності варто змінити або покращити задля підвищення ефективності взаємодії з людьми, що мають різні вади здоров'я. Доцільно сформулювати власну позицію щодо шляхів оптимізації взаємодії поліції та людей, які мають стійкі вади здоров'я.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Категорії людей з обмеженими можливостями та їх відмінності.
2. Інвалідність як дискримінуюча ознака.
3. Інклюзивність у діяльності правоохоронних органів.

Теми для рефератів:

1. Особливості взаємодії підрозділів поліції з людьми, що мають вади здоров'я.
2. Основні чинники, що можуть призвести до дискримінації людини-інваліда з боку поліцейського.
3. Шляхи покращення роботи поліції з особами, що мають обмежені можливості.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

8. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

9. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.

10. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусак, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URI: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

11. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с.

Додаткова:

1. Філіпська Н. О. Роль правоохоронних органів у розбудові інклюзивного суспільства: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. № 45, 2020. С. 161-165. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/36.pdf>

2. Філіпська Н. О. Ефективна взаємодія поліції з особами з обмеженими можливостями: зарубіжний досвід. // «Experimental and theoretical research in modern science» (16-18 Ноября 2020 года, Giperior Editura, Кишинев, Молдова) С. 340-345.

3. Філіпська Н. О. Поліція та інклюзивне суспільство — закордонний досвід // Міжнар. науково-практ. онлайн конфер. «Шлях успіху і перспективи розвитку» (до 26 річниці заснування ХНУВС) (20 листопада 2020 року, м. Харків). Харків, ХНУВС. 2020. С. 507-510.

Тема № 7: Особливості захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності

Семінарське заняття № 7: Особливості захисту прав окремих категорій громадян, іноземців та осіб без громадянства у правоохоронній діяльності

Навчальна мета заняття: визначити специфіку правового статусу національних меншин, іноземців та осіб без громадянства, а також особливості роботи поліції з такими категоріями осіб.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Специфіка статусу представників національних меншин та негромадян у державі.
2. Особливості поведення поліцейських із представниками національних меншин, іноземцями та апатридами.
3. Законні підстави для видворення іноземців та осіб без громадянства.
4. Типові порушення поліцейськими прав представників національних меншин, іноземців та апатридів.

Методичні вказівки

Відповідаючи на перше питання, необхідно почати з розкриття таких понять, як національна меншина, апатрид та іноземець. Варто акцентувати увагу на тому, що перша категорія, як громадяни держави, потребує підтримки з боку держави, у тому числі через неприналежність до титульної нації. Розкриваючи спеціальний статус іноземців та осіб без громадянства варто акцентувати увагу на тому, що іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах знаходяться на території України, користуються тими самими правами і свободами, мають такі самі обов'язки, як і громадяни України. Також слід розкрити інші особливості правового статусу зазначених груп осіб.

Відповідь на друге питання має розкрити особливості поведення поліцейських із представниками національних меншин, іноземцями та апатридами. Це включає в себе особливий порядок спілкування з такими особами, що може бути викликано культурними, релігійними відмінностями та різною мовою спілкування. Варто приділити увагу особливому порядку затримання іноземців, адже під час цієї дії органи досудового розслідування, як правило, вступають в тісну взаємодію з дипломатичними та консульськими установами країни, громадянином якої є іноземець.

У третьому питанні необхідно розкрити процедуру видворення іноземців та осіб без громадянства з країни, підстави для цього. Особливу увагу варто приділити опису фактів, які можуть стати тригерами ініціації процедури видворення. Також варто вказати які саме органи державної влади беруть участь в цьому процесі та назвати основні його етапи. Доцільно зазначити причини та

умови, за яких видворення особи може бути лише тимчасовим або повністю неможливим.

При відповіді на останнє питання варто сформулювати основні типові ситуації, в яких поліцейські мають ризик порушити права іноземців, осіб без громадянства або представників національних меншин. Особливу увагу варто приділити необхідності запобігання випадків зловживання владою стосовно апатридів та іноземців, які в силу неадаптованості до умов життя на території нашої держави, відсутності достатніх знань законодавства можуть піддаватись тиску та ставати жертвою правопорушень з боку представників органів державної влади. Також варто проаналізувати причини та найпоширеніші прояви дискримінації з боку органів державної влади щодо представників національних меншин, висловити своє власне бачення подолання такої проблеми.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Поняття і особливості статусу особи без громадянства (апатрида).
2. Специфіка статусу представників національних меншин та негромадян у державі.

Теми для рефератів:

1. Профілактика порушень прав представників національних меншин, іноземців та апатридів.
2. Додаткові конституційно-правові гарантії прав і свобод представників національних меншин, іноземців та апатридів.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

6. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийм. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
8. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
11. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230.
12. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1968 (2014) «Про боротьбу з расизмом в поліції». URL: [https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/\[Russian_documents\]/\[2014\]/Jan2014/Res1968_rus.asp](https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/[Russian_documents]/[2014]/Jan2014/Res1968_rus.asp).
13. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.
14. Про громадянство України: Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
15. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квіт. 2019 р. № 2704-VIII (за змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
16. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.
17. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>.
18. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text>.
19. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
20. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вер. 2011 р. № 3773-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

Додаткова:

1. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiaau.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

2. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

3. Орлова О. О. Каткування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

4. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

Тема № 8: Особливості захисту прав людини під час мирних зібрань

Семінарське заняття № 8: Особливості захисту прав людини під час мирних зібрань

Навчальна мета заняття: з'ясувати поняття та види масових заходів, описати право громадян на мітинги та мирні зібрання, а також розкрити особливості забезпечення законності та правопорядку під час масових заходів.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та види масових заходів.
2. Забезпечення законності під час проведення масових заходів.
3. Дотримання балансу між дотриманням поліцейськими законності та гарантування права на зібрання.
4. Типові порушення права на зібрання під час здійснення правоохоронної діяльності.

Методичні вказівки

Відповідь на перше питання має розкривати поняття масових заходів, при цьому варто зазначити, що на сьогодні єдиного наукового визначення цього терміну не існує через різні думки науковців. Крім того, варто розкрити основні ознаки масових заходів, та пояснити зміст кожної з них, особливу увагу варто приділити розкриттю таких ознак, як організованість дій та наявність цілей (або цілі) проведення масового заходу.

Розгляд другого питання варто почати з розкриття основних ризиків, пов'язаних із проведенням масових заходів. Окремо треба назвати такі види масових заходів, під час яких вірогідність правопорушень значно вища у порівнянні з іншими, наприклад, проведення футбольного матчу або політичної акції протесту певному рішенням суду чи діям влади. Також слід означити порядок та особливості дій поліції під час проведення таких заходів.

Відповідь на третє питання є логічним продовженням змісту попереднього питання. Тут варто розкрити причини важливості та необхідності витримування органам поліції балансу між захистом поліцейськими законності та гарантуванням права людей на зібрання. Окремо слід звернути увагу на певні ознаки, які свідчать про те, що масове зібрання починає носити протиправний характер та загрожує громадському порядку, правам і свободам інших громадян, що є підставою для вжиття відповідних заходів з боку правоохоронців.

Під час відповіді на останнє питання варто назвати та охарактеризувати типові порушення права на мирні зібрання під час здійснення правоохоронної діяльності, зупинитись на кожному випадку та вказати можливі причини такого порушення. Крім того, запропонувати своє бачення протидії таким явищам.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Реалізація конституційного права громадян на мітинги, акції протесту та інші колективні форми висловлення своєї думки.
2. Профілактичні заходи щодо мінімізації порушень прав людини під час масових заходів.

Теми для рефератів:

1. Захист прав людини під час проведення масових заходів.
2. Типові порушення прав людини під час проведення масових заходів.
3. Шляхи вдосконалення роботи поліції під час проведення масових заходів.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.
3. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>.
4. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
6. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004).

8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

9. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

10. Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лют. 2016 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.

11. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

Додаткова:

1. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiaau.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>.

2. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>.

3. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

Тема № 9: Поліція як суб'єкт захисту прав людини у деокупованих регіонах України та територіях, де ведуться (велися) бойові дії

Семінарське заняття № 9: Поліція як суб'єкт захисту прав людини у деокупованих регіонах України та територіях, де ведуться (велися) бойові дії

Навчальна мета заняття: розкрити роль та функції Національної поліції України на територіях, де ведуться або велися бойові дії, а також на деокупованих регіонах. Висвітлити додаткові повноваження та специфіку роботи поліції в цих умовах, а також взаємодію з іншими органами влади та військовими підрозділами.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Роль та місце підрозділів Національної поліції в системі національної безпеки на територіях, де ведуться (велися) бойові дії та в деокупованих регіонах.
2. Особливості виконання завдань поліцією в регіонах з підвищеним рівнем небезпеки.
3. Правовий статус громадян, що проживають на територіях, де ведуться (велися) бойові дії та в деокупованих регіонах.
4. Додаткові повноваження Національної поліції України в умовах воєнного конфлікту та деокупації.
5. Типові порушення прав людини на територіях, де ведуться (велися) бойові дії та в деокупованих регіонах.

Методичні вказівки

Відповідаючи на перше питання, акцентуйте увагу на ролі та місці підрозділів Національної поліції в системі національної безпеки на специфічних територіях. Розгляньте, як ці підрозділи взаємодіють з військовими структурами та місцевою владою для забезпечення стабільності та порядку в умовах воєнного конфлікту або деокупації.

При розгляді другого питання, зосередьте увагу на особливостях виконання завдань поліцією в регіонах, де існує підвищений рівень небезпеки. Розкрийте, як стандартні поліцейські процедури адаптуються до цих умов, включаючи специфічні методи контролю та перевірки. Особливу увагу варто приділити методам ризик-менеджменту, тактичному плануванню та оперативній готовності. Специфічні методи контролю та перевірки можуть бути розглянуті через призму юридичної етики, соціальної відповідальності та прав людини, з метою забезпечення ефективності дій поліції при мінімізації негативного впливу на громадянське населення.

Відповідь на третє питання вимагає комплексного аналізу правового статусу громадян, які проживають на територіях, де ведуться (велися) бойові дії та в деокупованих регіонах. Це включає в себе не лише розгляд конституційних прав і свобод, але і їхніх обмежень в умовах воєнного стану або деокупації. Важливо зосередитися на тому, як міжнародне гуманітарне право та національне законодавство взаємодіють у цих умовах. Особливу увагу слід приділити механізмам захисту прав громадян, таким як доступ до суду, право на особисту недоторканність та право на вільний рух.

Четверте питання вимагає детального розгляду додаткових повноважень, які отримує Національна поліція України в умовах воєнного конфлікту та деокупації. Розкрийте, які специфічні права та обов'язки має поліція в цих умовах, такі як право на затримання, обшук та інші.

П'яте питання вимагає конкретних прикладів типових порушень прав людини в цих умовах. Розгляньте, які механізми можуть бути вжиті для моніторингу та профілактики таких порушень, а також як здійснюється моніторинг та фіксація цих порушень.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Роль та місце підрозділів Національної поліції в системі національної безпеки на територіях, де ведуться (велися) бойові дії та в деокупованих регіонах.
2. Особливості виконання завдань поліцією в регіонах з підвищеним рівнем небезпеки.
3. Правовий статус громадян, що проживають на територіях, де ведуться (велися) бойові дії та в деокупованих регіонах.
4. Додаткові повноваження Національної поліції України в умовах воєнного конфлікту та деокупації.

Теми для рефератів:

1. Взаємодія Національної поліції України з іншими силовими структурами та міжнародними організаціями в умовах війни.
2. Методи та підходи поліції до забезпечення правопорядку в прифронтових районах.
3. Особливості діяльності поліції під час воєнного стану: правові аспекти та практичний досвід.
4. Співпраця поліції України з міжнародними правозахисними організаціями під час війни.

Література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змінами)
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р.
URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
4. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийн. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858.
5. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української

РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

8. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230.

9. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>.

10. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

11. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.

Додаткова:

1. Аброськін В. В. Адміністративно-правові засади забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах Антитерористичної Операції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5041/aref_Abroskin%20V%20V_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

2. Аброськін В.В. Роль органів Національної поліції щодо забезпечення правопорядку в зоні проведення Операції об'єднаних сил // Забезпечення правопорядку на території проведення операції об'єднаних сил: зб. матеріалів доп. учасн. Всеукраїнського наук.-практ. Семінару. (Маріуполь, 1 жовтня. 2018 р.) Маріуполь, 2018. С. 85–94.

3. Безпалова О. Проблемні питання, пов'язані з дотриманням прав людини під час проведення Антитерористичної Операції/Операції Об'єднаних Сил. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 154-159. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/12/30.pdf>

4. Брифінг МВС України «Воєнні злочини. Робота національної поліції під час воєнного стану» від 05.07.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3521738-voenni-zlocini-robota-nacionalnoi-policii-pid-cas-voennogo-stanu.html>.

5. Буряк М.В. Роль національної поліції в забезпеченні прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території України // Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України: мат-ли наук.-практи конфер. Харків, 2019. С. 67-69. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/11_04_2019/pdf/29.pdf

6. Гусаров С.М. Робота органів поліції України на деокупованих територіях // Проблеми сучасної поліцейстики: мат-ли наук.-практи конфер. Вінниця. 2023. С. 25-30. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e3be63c-a2ba-4ce2-b6d6-9cdb54bc7098/content>.

7. Дорошенко В. А. Правові механізми захисту прав людини під час війни. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 323-326. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/74.pdf

8. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_polic_2022.pdf.

9. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiau.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>.

10. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

11. Моргунов О.А. Верховенство права в діяльності органів національної поліції як основа забезпечення прав і свобод людини та громадянина // Проблеми сучасної поліцейстики: мат-ли наук.-практик. конфер. Вінниця. 2023. С. 30-34. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e3be63c-a2ba-4ce2-b6d6-9cdb54bc7098/content>.

12. Муляр Г. В. Діяльність органів національної поліції України в умовах правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2023. № 61. С. 130-133.

Тема № 10. Захист та дотримання прав поліцейських під час виконання ними службових обов'язків

Семінарське заняття № 10. Захист та дотримання прав поліцейських під час виконання ними службових обов'язків

Навчальна мета заняття: визначити особливості спеціального статусу поліцейського, встановити яким саме чином відбувається захист прав поліцейського під час виконання ним службових обов'язків.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Спеціальний статус поліцейського.
2. Обмеження прав поліцейського, пов'язані з виконанням ним службових обов'язків
3. Захист прав поліцейського під час виконання ним службових обов'язків.
4. Соціальні гарантії діяльності поліцейського.

Методичні вказівки

Відповідь на перше питання має складатись із розкриття змісту спеціального правового статусу поліцейського. Тут необхідно пояснити, як специфіка роботи поліцейського впливає на те, що працівники поліції мають

відмінний від представників інших професій правовий статус, які особливі права має поліцейський та яку відповідальність покладено на нього під час реалізації правоохоронної функції держави.

Відповідь на друге питання має розкривати сутність та підстави обмежень деяких прав поліцейського. Слід звернути увагу, що більшість із таких обмежень діють саме під час виконання поліцейським його службових обов'язків. У цей час поліцейський безпосередньо реалізовує правоохоронну функцію держави та фактично діє від її імені, що, в свою чергу, є підставою для надання спеціальних прав та обмеження низки основних прав людини. Варто перелічити основні обмеження, що накладаються на поліцейського у зв'язку із службою та дати характеристику кожному з них.

Відповідь на третє питання має розкрити шляхи та державні механізми захисту прав поліцейського під час виконання ним службових обов'язків. Тут варто акцентувати увагу на тому, що чинним законодавством України гарантується захист їх життя, здоров'я, честі та гідності, майна від злочинних посягань та інших протиправних дій. Також варто перелічити заходи щодо забезпечення безпеки працівників правоохоронних органів та їхніх близьких родичів.

Відповідь на останнє питання має логічний зв'язок з попереднім питанням. Далі доцільно перейти до аналізу низки державних соціальних гарантій працівника поліції, розкрити, яким чином держава турбується про захист прав і свобод поліцейського. Спеціальний статус поліцейського передбачає надання державою особливих прав (пільги, соціальні програми тощо), передбачені чинним законодавством, задля покращення соціального становища поліцейського. Також варто звернути увагу на те, що фінансування та соціальний захист працівників правоохоронних органів спрямовані, насамперед, на забезпечення належного захисту, створення сприятливих умов для ефективного виконання поліцейським своїх службових обов'язків.

Питання цільових виступів магістрів:

1. Загальновизнані права поліцейського як людини.
2. Зловживанням громадянськими правами.

Теми для рефератів:

1. Провокація як спосіб спонукання до порушення поліцейськими прав людини.
2. Конституційно-правові (державні) гарантії прав поліцейського.
3. Механізм захисту прав поліцейського.

Література

Основна:

1. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.

2. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5AlYESI>
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
5. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийн. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858.
6. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
9. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230
10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
11. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
12. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.
13. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>.
14. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text>
15. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вер. 2011 р. № 3773-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.
16. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андрусяк, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2803>

17. Тактичне керівництво та організація несення служби працівниками правоохоронних органів України в зоні проведення антитерористичної операції: навч. посіб. / ЛьвДУВС ; за заг. ред. Ю. Р. Йосипіва, С. М. Банаха, О. І. Тьорло, В. М. Синенького та ін. Львів, 2016. 136 с.

Додаткова:

1. Аброськін В. В. Адміністративно-правові засади забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах Антитерористичної Операції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5041/aref_Abroskin%20V%20V_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Сенчук І.І. Гарантії професійної діяльності поліцейських в сучасних умовах. *Форум права*. 2018. № 3. С. 88-95. URL: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:eMBPoKRAe6gJ:https://forumprrava.pp.ua/files/088-095-2018-3-----13-.pdf+&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>

3. Швець Д. В., 2017 Гарантії професійної діяльності поліцейських. *Вісник ХНУВС*. 2017. № 4 (79). С. 15-25. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3120/Harantii%20profesiinoi%20diialnosti%20politseiskykh%20_%20Shvets_2017.pdf?sequence=2&isAllowed=y

3. Інформаційне та методичне забезпечення
Рекомендована література:

3.1. Основна:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. (зі змін.) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. Декларація прав національностей України від 1 лист. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.

2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р., затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>.

3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 груд. 1948 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. Декларація про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 18 груд. 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_225.

5. Європейський кодекс поліцейської етики 2001 р. URL: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5A1YESI>

6. Конвенція про захист заробітної плати від 8 черв. 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146#Text.

7. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
9. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: прийм. Комітетом міністрів Ради Європи 16 трав. 2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_858
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липн. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
11. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю 2006 р. (Конвенцію ратифіковано Законом № 1767-VI від 16.12.2009). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.
12. Конвенція ООН про права дитини 1989 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
14. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовт. 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
15. Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року «Основні принципи поводження із ув'язненими». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_230
16. Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи 1968 (2014) «Про боротьбу з расизмом в поліції». URL: [https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/\[Russian_documents\]/\[2014\]/Jan2014/Res1968_rus.asp](https://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/[Russian_documents]/[2014]/Jan2014/Res1968_rus.asp)
17. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org/ru/charter-united-nations/>.
18. Кримська платформа. Декларація. 23 серп. 2021 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/krimska-platforma-deklaraciya-70293>.
19. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.
20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
21. Про громадянство України: Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

22. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вер. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
23. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квіт. 2019 р. № 2704-VIII (за змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
24. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вер. 2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.
25. Про корінні народи України: Закон України від 1 лип. 2021 року № 1616-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1616-20#Text>
26. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text>
27. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
28. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
29. Про національну безпеку України: Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
30. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 р. № 2268-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 10. Ст. 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>.
31. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вер. 2011 р. № 3773-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.
32. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
33. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <http://https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
34. Про Національну раду з питань антикорупційної політики: Указ Президента України від 14 жовт. 2014 р. № 808/2014. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>.
35. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 68/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2022#Text>
36. Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лют. 2016 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.
37. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без

громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан: постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1455 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1455-2021-%D0%BF#Text>.

38. Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/646-2016-%D0%BF#n8>.

39. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серп. 2022 р. № 752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-p#Text>

Підручники та навчальні посібники:

40. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнко; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін.]; МВС України, ХНУВС. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.

41. Адміністративна діяльність Національної поліції: Навч. посібник / Кол. авт.; кер. авт. кол. к.ю.н., засл. юрист України В.А. Глуховець. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 248 с.

42. Бакаянова Н. М., Кубаєнко А. В., Свіда О. Г. Організація діяльності Національної поліції України та оперативних підрозділів [Електронне видання]: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса: Фенікс, 2020. 251 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/>.

43. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник (Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. / за заг. ред. Грибана В.Г.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 100 с.

44. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник. Харків: ХНУВС. 2020. 544 с.

45. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб./ І. П. Андруськ, Д. Є. Забзалюк, П. М. Лепісевич та ін.; за заг. ред. Д. Є. Забзалюка, Р. Б. Тополевського. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с.

47. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. / кол. авт.; ред. В. О. Боняк. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

48. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.

49. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А. В. Войціховського. Харків: ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

50. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболев, О.С. Юнін та ін.; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 277 с.

3.2. Додаткова

1. Аброськін В. В. Адміністративно-правові засади забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки в умовах Антитерористичної Операції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5041/aref_Abroskin%20V%20V_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Аброськін В. В. Роль органів Національної поліції щодо забезпечення правопорядку в зоні проведення Операції об'єднаних сил // Забезпечення правопорядку на території проведення операції об'єднаних сил: зб. матеріалів доп. учасн. Всеукраїнського наук.-практ. Семінару. (Маріуполь, 1 жовтня. 2018 р.) Маріуполь, 2018. С. 85–94.

3. Адміністративна діяльність поліції в умовах воєнного стану: довідник / Безпалова О. І., Чишко К. О., Бахаєва А. С., Макаренко В. С.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2022. 105 с.

4. Арісян С. Р. Взаємодія Ради ООН з прав людини з верховним комісаром і управлінням Верховного комісара ООН з прав людини. *Прикарпатський юридичний вісник. Міжнародне право*. 2018. Вип. 3 (24). С. 192-196. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v3_2018/41.pdf

5. Афанасенко С. І. Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 3–5.

6. Бакіцький А. А., Єрмоменко Я. С., Радченко О. І. Обмеження прав і свобод громадян України в умовах воєнного стану // Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах окупації українських територій: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 30 вересня 2022 року. Кривий Ріг: ДонДУВС, 2022. С. 16-18.

7. Бараннік Р. В. Принципи міжнародного співробітництва та міжнародної правової допомоги під час кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 2. С. 11-18.

8. Безпалова О. Пріоритетні напрями діяльності органів поліції щодо забезпечення прав громадян в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *Право і безпека*. 2022. № 3. С. 13–24.

9. Безпалова О. Проблемні питання, пов'язані з дотриманням прав людини під час проведення Антитерористичної Операції/Операції Об'єднаних Сил. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 154-159. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/12/30.pdf>.

10. Бондаренко-Берегович В. В., Берегович В. В. Функціонування правоохоронних органів задля забезпечення публічної безпеки в умовах

військової агресії // Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 1 липня 2022 року). Донецький державний університет внутрішніх справ. Кропивницький, 2022. С. 45-47.

11. Брифінг МВС України «Воєнні злочини. Робота Національної поліції під час воєнного стану» від 05.07.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3521738-voenni-zlocini-robota-nacionalnoi-policii-pid-cas-voennogo-stanu.html>.

12. Буряк М.В. Роль Національної поліції в забезпеченні прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території України // Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України: матеріали наук.-практичної конфер. Харків, 2019. С. 67-69. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/11_04_2019/pdf/29.pdf

13. Гіденко Є. Дії працівників національної поліції України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2022. № 6. С. 87–89.

14. Гусаров С.М. Робота органів поліції України на деокупованих територіях // Проблеми сучасної поліцейстики: мат-ли наук.-практи конфер. Вінниця. 2023. С. 25-30. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e3be63c-a2ba-4ce2-b6d6-9cdb54bc7098/content>.

15. Дзебчук А., Ігнатова А. Четверте покоління прав людини: проблемні аспекти впровадження окремих з них в Україні. *Молодий вчений*, вип. 11 (75), 2019. С. 19-23. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-5>.

16. Дорошенко В. А. Правові механізми захисту прав людини під час війни. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 323-326. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/74.pdf

17. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124-127.

18. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_polic_2022.pdf.

19. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81-87. URL: <https://ojs.naiu.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>

20. Колесник С. П. Питання забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку підрозділами Національної поліції України в зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 12-15. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/3/5.pdf>

21. Короткий путівник по Європейській конвенції про захист прав людини. Страсбург, 2016. 150 с.

22. Мерник А. М. Теоретико-правові вчення щодо обмеження прав і свобод людини і громадянина. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 36-38. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/8.pdf.

23. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу, 06 березня 2018 року. м. Ірпінь, УДФС України, 2018 р. 232 с.

24. Моргунов О.А. Верховенство права в діяльності органів Національної поліції як основа забезпечення прав і свобод людини та громадянина // Проблеми сучасної поліцейстики: мат-ли наук.-практик. конфер. Вінниця. 2023. С. 30-34. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e3be63c-a2ba-4ce2-b6d6-9cdb54bc7098/content>.

25. Мушак Н. Б. Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Київ, 2012. 20 с.

26. Муляр Г. В. Діяльність органів Національної поліції України в умовах правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2023 № 61. С. 130-133.

27. Національна поліція України в умовах воєнного стану. Настільна книга поліцейського. / Під. заг. ред. Копотуна І. М. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 508 с.

28. Нікітін А. Деякі питання взаємодії Національної поліції України під час захисту національних інтересів в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1. С. 133–139.

29. Орлова О. О. Катування, нелюдське та таке поводження, що принижує людську гідність: розмежування понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 62-68.

30. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами. Вид-во КТН. 2019. 241 с.

31. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.

32. Сенаторова О. В. Права людини і збройні конфлікти: навч. посібн. Київ: Вид-во «ФОП Голембовська О. О.». 2018. 208 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_6_copy.pdf.

33. Сенчук І. І. Гарантії професійної діяльності поліцейських в сучасних умовах. *Форум права*. 2018. № 3. С. 88-95. URL: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:eMBPoKRAe6gJ:https://forumprava.pp.ua/files/088-095-2018-3-----16-.pdf+&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>.

34. Синенький В. Застосування поліцейськими підручних засобів в стані необхідної оборони або крайньої необхідності в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2022. № 32. С. 242–248.

35. Татусько Д.Р., Лепіш Н.Я. Проблеми доступу громадян до публічної інформації // Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ): матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листоп. 2020 р.) / редкол.: Д. В. Швець (голова), О. М. Бандурка, С. М. Гусаров та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2020. С. 485-487

36. Турбал А. Є., Шпиталенко Г. А. Особливості роботи Національної поліції України в умовах воєнного стану // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття: матеріали міжнар.наук.-практ. конф.: 2 т. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 211-213.

37. Філіпська Н. О. Роль правоохоронних органів у розбудові інклюзивного суспільства: зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2020. № 45. С. 161-165. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/36.pdf>

38. Філіпська Н. О. Ефективна взаємодія поліції з особами з обмеженими можливостями: зарубіжний досвід. // «Experimental and theoretical research in modern science» (16-18 Ноября 2020 года, Giperior Editura, Кишинев, Молдова) С. 340-345.

39. Філіпська Н. О. Поліція та інклюзивне суспільство – закордонний досвід // Міжнар. науково-практ. онлайн конфер. «Шлях успіху і перспективи розвитку» (до 26 річниці заснування ХНУВС) (20 листоп. 2020 р., м. Харків). Харків, ХНУВС. 2020. С. 507-510.

40. Філіпська Н. О. До питання гарантій забезпечення прав і свобод осіб з обмеженими можливостями під час збройних конфліктів: матеріали науково-практичної конференції «Український дослідницький простір в умовах війни: адаптація й перезавантаження технічних і юридичних наук», 31 травня 2022 року, Харків – Рига. С. 217-221.

41. Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я: монографія / за заг. ред.: д.ю.н., проф. С. Б. Булеци; д.ю.н., доц. М. В. Менджул. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 444 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/39151/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F-1-1.pdf>

42. Чорна А. Г. Правові акти, що регулюють діяльність національної поліції щодо запобігання кримінальним правопорушенням на деокупованих територіях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 410-413. URL: http://lsej.org.ua/1_2023/98.pdf

43. Чорна С. З. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у процесі реалізації правозахисної функції судової влади в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 2. С. 20-24. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/2/6.pdf>.

44. Шаповалова П. С. Особливості несення служби поліцейським під час воєнного стану в Україні // Захист та дотримання прав громадян органами

Національної поліції України в умовах воєнного стану: тези доп. учасників наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 7 груд. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця: ХНУВС, 2022. С. 102-104.

45. Швець Д. В. Гарантії професійної діяльності поліцейських. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4 (79). С. 15-25. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3120/Harantii%20profesiinoi%20diialnosti%20politseiskykh%20_%20Shvets_2017.pdf?sequence=2&isAllowed=y

46. Швець, Д. В. Особливості діяльності Національної поліції в умовах війни // Особистість, суспільство, війна: тези доп. учасників міжнар. психол. форуму (м. Харків, 15 квіт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Нац. поліція України та ін. Харків: ХНУВС, 2022. С. 126-128. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/97bab637-3191-4160-8bbc-7dd843738bd5/content>.

47. Svallfors, S. Hidden Casualties: The Links between Armed Conflict and Intimate Partner Violence in Colombia. *Politics & Gender*. 2021. P. 1-33. DOI:10.1017/S1743923X2100043X.

48. Violence against women prevalence estimates, 2018: global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. Geneva: World Health Organization; 2021. URL: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.ccu.gov.ua/> – офіційний сайт Конституційного Суду України.

2. <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України.

3. <http://www.rnbo.gov.ua/> – офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України.

4. <https://rada.gov.ua/> – офіційний сайт Верховної Ради України.

5. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c/> – офіційний сайт Європейського суду з прав людини.

6. <https://www.kmu.gov.ua/ua/> – веб-портал органів виконавчої влади України.

7. <https://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.

8. <https://law-in-war.org/> – «Право в умовах війни» (громадська ініціатива)

9. <https://www.npu.gov.ua/about/struktura/struktura/upravlinnya-dotrimannya-prav-lyudini.html> – Офіційний сайт Управління дотримання прав людини Національної поліції України.

10. <http://korolenko.kharkov.com/> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленко
11. <http://pravo.biz.ua/> – Юридична бібліотека
12. <https://www.echr.com.ua/rishennia-espl/> – Практика ЄСПЛ. Український аспект.